

ויהי כדברה אל יוסף יום יום,

איתא ברש"י שהיא נתכוונה לשם שמים, וא"כ גם ליוסף הי' איזה צד שהי' לשם שמים ואין ידע דאינו מצד הטוב, והתירוץ והיצר טוב בא לאדם רק פעם אחת שיעשה טוב, משא"כ היצר הרע בא כמה וכמה פעמים להאדם שיעשה רע, ומזו דהיא באה יום יום ידע דאינו מצד טוב.

(ה"ר ברוך ממעזבון)

בגמ. יומא איתא יוסף מחייב את הרשעים, ומקשים העולם האין יש תביעה על כל רשע שיהי' כיוסף הצדיק, ואמר היהודי הקדוש כי הפירוש שיוסף הצדיק נתן הכח לכל הדורות שיהי' ביכולתם להתגבר כנגד היצה"ר, שאף שעפ"י דרך הטבע קשה מאוד להתגבר נגדו, אבל יוסף הצדיק נתן הכח לכל אחד שיכול להתגבר.

ויהי ה' את יוסף,

אין ויהי אלא לשון צער, ומה צער יכול להיות כאן עם השגחת השי"ת עליו, אך ביאור הענין הוא כאשר איתא פירוש הפסוק יוסיף דעת יוסיף מכאוב על דרך משל לאיש כפרי שפגע בכבודו של מלך, ואיש הכפרי הזה לא ידע כלל מה זה מלך, ולא הי' מבין כלל את חטאו, מה עשה המלך, נטל אותו לביתו וגדל אותו לשר, וכל מה שגדל אותו וראה יותר מה כבודו של המלך הי' לאיש הכפרי הזה יותר צער על שפגם בהמלך, וזה יוסיף דעת כל מה שהוא מוסיף לדעת אותו יתברך יוסיף מכאוב-נתרבה אצלו הצער על שעשה עבירות ופגם בכבודו יתברך, ולכן כשנתעלה יוסף אחר שעמד בזה הנסיון, ועלה למדריגה יותר גבוה והי' דבק יותר בהקב"ה נתרבה אצלו הצער והשפלות, וזהו הלשון צער, שמורה על צערו של יוסף. (בית אברהם)

וישכחהו,

מספרים על הרה"ק ר' אהרן טייטלבוים נכד הבעש"ט שהי' עני גדול וחי בדחקות גדולה, בחד ידמא עלה להבימה בביהמ"ד ואמר מה זה שיש ביניכם נכד של הבעש"ט ואין לו ולבני ביתו מה לאכול, ואין נותנים לו כסף, כשאמר זה נעשה בהלה גדולה בביהמ"ד והתחילו הכל לאסוף כסף עבורו, כשירד מאבימה נתישב במה שעשה ונתחרט מאוץ, כי מעולם לא נטל כסף מאיש ועכשיו נכשל בזה, התפלל להשי"ת שכולם ישכחו מהדרשה וכן הי', וכן הי' המעשה כאן אצל יוסף הצדיק שהי' הבעל בסחון הכי גדול, ונכשל ושאל את השר המסקים שיזכור אותו, התפלל אח"כ שישכח השר המסקים ממנו, כדי שלא יהי' זה פגם בהסתחון שלו. (האדמו"ר מטשארקוב)

איה הקדושה היא בעינים

בספרים הקדושים פי' דעיקר גדר קדושה הוא ע"י שמירת העינים, ובאור יצחק כ' דהאבר היחיד אשר כשנופל בו אפילו מעט עפר הוא כאב מאד, הוא העינים, כי הוא משכן הנשמה ואפילו משהו גשמיות גורם כאב גדול. ולכן עיקר ההכנה לקדושה הוא ע"י שמירת העיניים, וכן להיפוך עיקר ההכנה לעבירה הוא ע"י מה שאינו שומר העיניים, וזה איה הקדושה - מלשון הכנה, היא בעיניים.

העבר אין וההוה כהרף אין והעתיד עדיין, דאגה מניין?
(האבן עזרא)
איזהו גבור הכובש את יצרו, יצרו דוקא ולא יצר חבירו,
כי לפעמים המוכיח הוא יותר גרוע. (עבודת ישראל)